

**ДОСВІД МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ДЛЯ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
(друга половина ХХ століття)**

Авраменко К.Б.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти Миколаївського національного
університету імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна

Переосмислення мети та змісту Державних стандартів та освітніх програм з позицій компетентнісного підходу актуалізує удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів для Нової української школи. Одним із важливих компонентів цього процесу є математична її складова.

У другій половині ХХ століття педагогічна наука поповнилася науково-методичними напрацюваннями відомих вітчизняних математиків та методистів, які сприяли вирішенню проблем вдосконалення математичної освіти на всіх її рівнях та етапах. Ми маємо на увазі розробки О. Астряба, М. Богдановича, С. Збандуто, В. Помагайби, А. Пчолко, С. Чавдарова та інших.

Результати дослідження дозволяють стверджувати, що вже на початку 60 – х років ХХ століття науковці, дослідники, вчителі-практики значну увагу приділяли розвитку математичної підготовки майбутніх фахівців початкової школи.

У 1968 році було затверджено новий навчальний план та нові програми підготовки вчительських кадрів для початкової школи у педагогічних інститутах.

У 70-80- і роки ХХ століття розробляються нові методичні посібники та підручники для вчителів та учнів, триває активний пошук шляхів поєднання методів з оптимізацією освітнього процесу. За відповідними Наказами Міністерства освіти УРСР було затверджено комісію за експериментальною

перевіркою досліджень з дидактики та методик викладання, до складу якої входили вчені та представники різних вузів – Ю. Білий, Я. Бурлака, В. Оніщук, В. Паламарчук, В. Помагайба, Н. Розенберг, С. Соколовський; при МО України створено Науково-методичну раду, головою якої призначено доктора педагогічних наук, професора М. Грищенка. У складі ради було визначено комісію з педагогіки початкового навчання, до якої входили М. Богданович (голова), Т. Горбунцова, І. Кирей, О. Киричук, Л. Нарочна, Н. Скрипченко [5].

Важливим є той факт, що у цей період дістали нового поширення результати дослідження В. Давидова, О. Дусавицького, Д. Ельконіна, Л. Занкова, Н. Менчинської, В. Рєпкіна, в яких доведено великий потенціал інтелектуального розвитку та пізнання навколишнього світу учнями початкових класів. Фактично це означало необхідність удосконалення математичної підготовки майбутніх фахівців початкової школи через опанування педагогічною технікою, формування навичок творчого підходу до вибору методичного «знаряддя» з урахуванням конкретних обставин, досвіду вчителя та особистісних особливостей учнів.

Вважаємо дане зрушення особливо актуальним, оскільки в умовах централізованої вищої освіти математична підготовка була спрямована здебільшого на пояснення змісту самого курсу, фактично ігноруючи його роль у формуванні фахово-методичної компетентності майбутніх учительських кадрів.

Впровадження в освітній процес початкової школи проблемних методів навчання сприяло, з одного боку, підвищенню рівня знань учнів та запобіганню їх перевантаження, з іншого – вимагало оновлення змісту даного напрямку, що пов'язано з організацією самостійної пошукової діяльності молодших школярів [2, с. 42].

Так колективами закладів вищої освіти було запроваджено нові форми роботи: у Вінницькому державному педагогічному інституті – семестровий бал оцінки знань студентів, у Тернопільському та Миколаївському – започатковано блочно-модульну систему викладання курсів, у Черкаському – бінарний

принцип поєднання фундаментальної (спеціальної) та методичної підготовки у кожній навчальній дисципліні [1, с. 87].

У 1989-1990 н.р. Міністерство освіти УРСР зробило перші кроки в реалізації ідей нової концепції загальної середньої освіти щодо демократизації, гуманізації та інтеграції навчальних курсів. Так, у зв'язку з переходом 4-х-річної початкової школи на новий зміст освіти, Міністерством України було затверджено експериментальний навчальний план для початкової школи, що зумовило перегляд змісту методик викладання шкільних дисциплін у ВНЗ та розроблення й впровадження в освітній процес початкових шкіл нових навчально-методичних посібників. Серед засновників нових комплектів оснащення навчального процесу – відомі українські вчені та методисти М. Богданович, С. Дубинчук, Л. Кочина, М. Левшин, О. Савченко та ін.

В свою чергу, це вимагало оновлення підходів до математичної підготовки вчителів початкових класів у закладах вищої освіти.

Аналіз наукових джерел, нормативно-правових документів, досвіду діяльності вищих навчальних закладів в умовах сьогодення переконує у подальшому розвитку професійної підготовки педагогів для початкової школи. Вона набула нового змісту завдяки напрацюванням Н. Будної, Н. Глузман, Л. Коваль, Н. Листопад, О. Онопрієнко, С.Скворцової та інших.

Отже, математична підготовка як складова професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів ґрунтується на засадах компетентнісного підходу, що, з одного боку, дозволяє зберегти кращі традиції вітчизняної вищої освіти та напрацювання видатних українських математиків і методистів, а з іншого – забезпечує належний рівень професійної підготовки педагогів взагалі, для початкової школи – зокрема у постійно змінних умовах освітньої галузі.

Список літератури:

1. Васильєва Т. В. Модули самообучения // Вестник высшей школы. – 1988. – № 6. – С. 86-87.
2. Мороз О. Г. Вимоги до професії вчителя в умовах науково-технічного прогресу // Радянська школа. – 1978. – № 11. – С. 38-42.